

Opere alese

H. G. Wells

Războiul lumilor

Roman

Traducere de Mircea Oprea

Colecția *Seniorii Imaginației*

Editura Eagle

2019

CUPRINS

Cartea întâi

VIN MARȚIENII

- Ajunul războiului — 11
Steaua căzătoare — 21
Pe câmpul din Horsell — 27
Deschiderea cilindrului — 33
Raza incendiatoare — 39
Raza incendiatoare pe Chobham Road — 45
Cum am ajuns acasă — 49
Vineri noaptea — 55
Lupta începe — 61
În furtună — 69
La fereastră — 77
Martor al distrugerii la Weybridge și Shepperton — 85
Cum mi-a umblat cu parohul — 99
În Londra — 107
Ce s-a întâmplat în Surrey — 121
Exodul din Londra — 133
„Copilul Tunetului” — 149

Cartea a doua

PĂMÂNTUL SUB MARȚIENI

Sub călcâi — 163

Ce am văzut din casa ruinată — 173

Zilele de captivitate — 187

Moartea parohului — 195

Liniștea — 203

Lumea după cincisprezece zile — 209

Omul de pe Putney Hill — 215

Londra moartă — 237

Ruina — 249

Epilog — 257

Fratelui meu

FRANK WELLS,

această întruchipare a ideii sale

„Dar cine are sălaş în lumile acestea, dacă-s locuite?...
Stăpânii Lumii suntem noi, sau ei?... Și cum mai stăm cu
toate lucrurile rânduite pentru om?”

KEPLER

Citat din *Anatomia melancoliei*

CARTEA ÎNTÂI

VIN MARȚIENII

*La opoziția din 1894, o lumină puternică a fost observată pe partea însorită
a planetei...*

1

AJUNUL RĂZBOIULUI

NIMĂNUI NU I-AR FI DAT prin minte, în ultimii ani ai secolului nouăsprezece, că rosturile omenеști puteau fi supravegheate subtil și tainic de inteligențe mai mari decât a omului și, totuși, la fel de muritoare ca și el; că, pe când își vedeau de treburile lor, oamenii erau urmăriți atent și studiați, poate tot atât de meticulos precum un om cercetează la microscop creaturile efemere ce se agită și se înmulțesc într-o picătură de apă. Cu o nesfârșită automulțumire, oamenii forfoteau și ei încoace și încolo pe globul pământesc, văzându-și de micile lor afaceri, cu convingerea de nezdruccinat că dominau materia. E posibil ca infuzorii de sub microscop să se comporte la fel. Nimeni nu se gândea la lumile mai vechi ale spațiului ca la niște surse de pericol pentru specia umană, iar dacă le lua în seamă, era numai ca să elimine ideea vieții de pe ele, ca imposibilă sau improbabilă. Merită să ne reamintim unele dintre prejudecățile acelor zile îndepărtate. În cel mai bun caz, locuitorii Pământului își imaginau că, dacă ar fi existat alți oameni pe Marte, aceștia nu puteau fi decât inferiori lor și

gata să accepte o intervenție misionară. Totuși, peste genunea spațiului, niște minți care față de mințile noastre sunt precum ale noastre față de ale animalelor lipsite de importanță, inteligente imense și reci și nepăsătoare, priveau Pământul cu ochi invidioși, făurindu-și încet și sigur planurile împotriva noastră. Iar la începutul secolului douăzeci veni marea deziluzie.

Planeta Marte, nu cred că mai trebuie să-i reamintesc cititorului, se rotește în jurul Soarelui la o distanță medie de 140.000.000 de mile, iar lumina și căldura pe care le primește de la el este abia jumătate din ce primește Pământul. Dacă ipoteza nebulară are în ea vreun adevăr, Marte ar trebui să fie mai veche decât lumea noastră și, cu mult timp înainte ca masa topită de aici să se fi solidificat, viața să-și fi început cursul acolo. Faptul că are abia o șeptime din volumul Pământului trebuie să-i fi accelerat răcirea până la temperatura de unde viața poate porni. Planeta are aer și apă, precum și tot ce poate susține existența materiei vii.

Dar omul e atât de vanitos și atât de orbit de propria lui vanitate, încât până la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea niciun scriitor n-a formulat ideea că viața rațională ar fi putut evolua acolo spectaculos sau, în orice caz, dincolo de nivelul ei terestru. Și nici nu se știa în general că, de vreme ce Marte este mai vechi decât Pământul, cu abia un sfert din suprafața acestuia și fiind mai distanțat de Soare, în chip firesc se află mai departe de începutul vieții și mai aproape de finalul ei.

Răcirea masivă, care la un moment dat va trebui să ne ia și nouă în stăpânire planeta, ajunsese deja la mari performanțe pe cea învecinată. Condiția fizică a acestui corp ceresc rămâne în mare parte un mister, însă știm astăzi că, până și în regiunea sa ecuatorială, temperatura de la amiază abia se apropie de cea a iernilor noastre cele mai reci. Aerul este mult mai rarefiat decât la noi, oceanele s-au retras până la o treime din suprafață

și, pe măsură ce se succed lentele sale anotimpuri, mari cantități de zăpadă se adună și se topesc lângă fiecare pol, inundând periodic zonele temperate. Această ultimă etapă a epuizării, care pentru noi este încă nespus de îndepărtată, a devenit o problemă curentă pentru locuitorii lui Marte. Presiunea necesității imediate le-a ascuțit mințile, le-a sporit puterile și le-a înăsprit inimile. Privind în adâncurile spațiului prin instrumente și tehnici pe care încă nici nu le visăm, ei au văzut foarte aproape, la numai 35.000.000 de mile de ei, în direcția Soarelui, un luceafăr al speranței, planeta noastră mai caldă, plină de vegetație verde și de ape cenușii, cu atmosfera bătută de nori ca de niște elocvente dovezi ale fertilității, iar prin spărturile din ei întinderile largi ale pământurilor populate și fâșiile mărilor pline de nave.

Iar noi, oamenii, locuitorii acestui Pământ, trebuie să le fim cel puțin la fel de străini și de rudimentari pe cum ne apar nouă maimuțele și lemuriienii. Intelectualicește admitem deja că viața e o neîncetată luptă pentru existență și se pare că la fel gândesc și ființele de pe Marte. Lumea lor este foarte aproape de răcire, iar lumea asta e plină de viață, populată însă numai de ființe pe care ei le consideră animale inferioare. Conflictul cu cei mai apropiați de Soare este, fără îndoială, singura lor scăpare de nimicirea care, cu fiecare generație, se furișează spre ei.

Iar înainte de a-i trata cu prea multă severitate, e cazul să ne amintim câte distrugerii neîndurătoare și depline a cauzat specia noastră, nu doar animalelor, precum dispăruții bizoni și păsările Dodo, ci chiar și asupra propriilor rase inferioare. Cu toată înfățișarea lor omenească, tasmanienii au fost eliminați cu totul într-un război de exterminare purtat de imigranții europeni vreme de cincizeci de ani. Suntem, oare, niște apostoli ai milosteniei, ca să ne plângem că marțienii s-au războit cu noi în același spirit?

Marțienii par să-și fi calculat descinderea cu o uimitoare ingeniozitate – cunoștințele lor matematice sunt, în mod evident, mult deasupra celor pe care le stăpânim noi – și și-au făcut pregătirile într-un chip aproape perfect. Dacă instrumentele noastre ne-ar fi îngăduit, am fi putut vedea cu mulți ani în urmă, pe parcursul secolului nouăsprezece, cum se adună nenorocirile. Oameni de felul lui Schiaparelli au cercetat planeta roșie – în treacăt fie spus, este straniu că de nenumărate veacuri Marte era steaua războiului – însă n-au reușit să dea o interpretare corectă aparentelor schimbări pe care le cartografiau cu precizie pe hărți. În tot acest timp pregătirile marțienilor se desăvârșeau.

La opoziția din 1894, o lumină puternică a fost observată pe partea însorită a planetei, mai întâi la Observatorul din Lick, apoi de Perrotin la Nisa, după care și de alți astronomi. Cititorii englezi au aflat pentru prima oară de întâmplare din numărul datat 2 august al revistei *Natura*. Sunt înclinat să cred că izbucnirea de lumină putea fi cauzată de turnarea, în imensul puț săpat în scoarța planetară, a tunului uriaș cu care își trimiteau proiectilele spre noi. Semne distincte, rămase fără explicații, au fost văzute lângă locul aceluia fenomen pe parcursul următoarelor două opoziții.

Furtuna s-a năpustit asupra noastră cu șase ani în urmă. Pe când Marte se apropia de opoziție, Lavelle din Java a făcut ca firele comunicațiilor dintre observatoarele astronomice să se încingă de informația zăpăcitoare despre o imensă izbucnire de gaz incandescent deasupra planetei. Faptul avea loc la 12 ale lunii, pe la mijlocul nopții, iar spectroscopul, la care a apelat cu promptitudine, indica o uriașă masă de gaze aprinse, în special hidrogen, mișcându-se cu viteză enormă în direcția Pământului. Jetul acesta de foc a dispărut la ora douăsprezece și un sfert. El l-a comparat cu o trambă de flăcări colosală,

împroșcată brusc și violent de planetă, „precum gazele aprinse ieșite dintr-un tun”.

Fraza s-a dovedit întru totul potrivită. Și totuși, a doua zi nu apărură nimic despre asta în ziare, exceptând o scurtă notă din *Daily Telegraph*, iar lumea ignoră unul dintre pericolele cele mai grave care amenințau vreodată rasa umană. Poate că nici eu n-aș fi aflat nimic despre erupție, dacă nu l-aș fi întâlnit pe Ogilvy, renumitul astronom, la Ottershaw. Informația primită îl tulburase nespuse și, cu sentimentele răvășite, m-a invitat să-i țin în noaptea aceea companie la examinarea planetei roșii.

În pofida a tot ce s-a întâmplat mai târziu, îmi amintesc foarte exact veghea respectivă: observatorul întunecat și tăcut, lampa mascată ce arunca într-un colț, pe podea, o licărire slabă, țâcănitul ritmic al mecanismului de ceasornic din telescop, mica deschidere din tavan – o imensitate dreptunghiulară spuzită de stele. Ogilvy se plimba prin preajmă, nevăzut, dar auzit. Privind prin telescop, distingeai un cerc de albastru profund și mica planetă rotundă care plutea în acel câmp. Părea un lucru neînsemnat, atât de mic, de luminos și liniștit, brăzdat ușor de dungi transversale și cu conturul ușor turtit față de forma perfect rotundă. Ce mică era, cu o nuanță argintie, gămălia de lumină a unui ac! Părea să aibă un mic tremur, însă în realitate vibra telescopul, influențat de activitatea mecanismului de ceasornic ce menținea planeta în câmpul nostru vizual.

Pe când priveam, micul corp ceresc păru să crească și să se micșoreze, să se apropie și să se retragă, dar impresia se datora numai ochilor mei obosiți. Ne despărțeau patruzeci de milioane de mile – mai mult de 40.000.000 de mile de vid. Puțini oameni realizează imensitatea golului prin care înnoată pulberea universului nostru material.

Lângă planetă îmi amintesc că erau trei mici puncte de lumină, trei stele aflate la o depărtare imensă, iar totul în jur era întunericul profund al spațiului vid. Știți cum arată bezna asta într-o noapte rece și înstelată. Prin telescop, ea pare chiar mai adâncă. Și, nevăzut de mine, deoarece era atât de îndepărtat și mic, zburând cu iuțeală neîntreruptă încoace peste distanța aceea incredibilă, apropiindu-se în fiecare minut cu multe mii de mile, venea Obiectul pe care ni-l trimiseră, Obiectul care avea să provoace pe Pământ atâtea lupte și dezastre, atâtea moarte. Nici nu-l visam, pe când priveam prin telescop; și nimeni de pe planeta noastră nu-și închipuia proiectilul acela atât de precis.

În noaptea respectivă s-a produs o altă expulzare de gaz din îndepărtata planetă. Am văzut-o. O fulgerare cu marginile înroșite, cu o ușoară bombare a conturului, chiar în clipa când cronometrul marca miezul nopții. L-am anunțat pe Ogilvy, iar el mi-a luat locul. Noaptea era caldă și mi se făcuse sete, așa că m-am îndreptat, călcând cu stângăcie și căutându-mi calea prin întuneric, spre măsuta unde se afla sifonul, tocmai când Ogilvy scotea exclamații de surpriză la vederea jetului de gaze care se îndrepta spre noi.

Un alt proiectil invizibil pornise de pe Marte spre Pământ în noaptea aceea, la o secundă sau două după cele douăzeci și patru de ore trecute de la primul. Țin minte că m-am așezat la masă în întuneric, cu pete roșii și verzi plutindu-mi dinaintea ochilor. Mi-aș fi dorit o lumină lângă care să fumez, fără să bănuiesc semnificația minusculei scilipiri pe care o văzusem și tot ce avea să-mi aducă nu peste mult timp. Ogilvy rămase la telescop până la unu, după care renunță și aprinserăm lanterna, plecând spre locuința lui. În întunericul de sub noi se aflau Ottershaw și Chertsey, cu sutele lor de oameni dormind în pace.

Pe parcursul nopții, Ogilvy făcu nenumărate speculații privitoare la condițiile de pe Marte, rându-și de părerea vulgului că acolo s-ar afla locuitori care ne trimiteau semnale. El era de părere că, fie se abătuse peste planetă o ploaie masivă de meteoriți, fie se afla în plină desfășurare o explozie vulcanică de proporții gigantice. Mi-a explicat cât de neverosimil era ca evoluția organică să fi urmat aceeași direcție pe două planete învecinate.

– Șansele ca pe Marte să existe oameni de felul nostru sunt de unu la un milion, spuse el.

Sute de observatori văzură flacăra în noaptea aceea și pe cea din noaptea următoare, pe la mijlocul ei, și din nou în noaptea care a urmat, zece nopți la rând, o flacăra în fiecare dintre ele. De ce au încetat exploziile după cea de-a zecea noapte nimeni de pe globul pământesc n-a încercat să explice. Poate că gazele exploziilor vor fi cauzat marșienilor unele neplăceri. Nori groși de fum sau de praf, vizibili de pe Pământ printr-un telescop puternic ca niște mici pete cenușii, cu formă schimbătoare, se răspândiră în atmosfera limpede a planetei, acoperindu-i trăsăturile cunoscute.

Până și ziarele fură trezite în cele din urmă de aceste manifestări neobișnuite, încât ici-colo apărură articole informative despre vulcanii de pe Marte. Îmi amintesc că publicația satirică *Punch* a folosit cu râvnă știrea în caricaturile politice. Și, absolut nebănuite, proiectilele lansate de marșieni spre Pământ, gonind acum cu o viteză de multe mile pe secundă prin hăul pustiu al spațiului, erau din ce în ce mai aproape, oră după oră și zi după zi. Mie mi se pare astăzi de necrezut și uluitor faptul că, deși acest destin cumplit se precipita asupra noastră, oamenii puteau să se ocupe de treburile lor mărunte, așa cum au făcut-o. Țin minte ce fericit arăta Markham pentru că făcuse rost de o nouă fotografie a planetei pentru publicația ilustrată

pe care o edita în acele zile. Oamenii de astăzi realizează greu abundența și spiritul întreprinzător al gazetelor din secolul al nouăsprezecelea. În ce mă privește, eram foarte preocupat să învăț mersul pe bicicletă și prins de o serie de articole unde discutam despre evoluția probabilă a ideilor morale pe măsură ce civilizația progresa.

Într-o seară (primul proiectil ajunsese atunci la abia 10.000.000 de mile distanță), am ieșit cu soția la o plimbare. Apăruseră stelele, iar eu îi explicam semnele zodiacului și arătam spre Marte, un punct luminos ridicându-se la zenit, și spre care erau ațintite atâtea telescoape. Era o noapte caldă. Venind spre casă, un grup de excursioniști din Chertsey sau Isleworth trecură pe lângă noi, cântând din gură și din instrumente. Luminile se aprindeau la ferestrele de sus ale clădirilor, iar oamenii se pregăteau de culcare. Dinspre gara aflată în depărtare se auzeau manevrele trenurilor, zgomote ritmate și huriuri pe care distanța le slăbea, transformându-le parcă într-o melodie. Soția îmi arată strălucirea semnalelor roșii, verzi și galbene, atârând într-un cadru profilat pe cer. Era atâta siguranță și liniște.

*A fost văzută dimineața devreme, zorind spre est peste Winchester, ca o
dungă de foc prin partea superioară a atmosferei...*